

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht, juuni 2019, nr. 31

Lehes:

Laulgem Issandale uus laul!

Mäletades õpetaja Paul Saart

Intervjuu Anna Humalaga

Mälestuskilde ja meenutusi Paul Saarest

Hageri koguduse perelaager

Suur töö ja „Minu arm“

Soovitusi suvelugemiseks

Lühiteated

Leerilapsed

Annetused m-Tasku abil

Koguduse I poolaasta kroonika 2019

Teated

Foto: Merle Beljäev

Hageri koguduse perelaager „Tagasi juurte juurde“, 14.-16. juuni 2019

Laulgem Issandale uus laul!

Tänavu täitub 150 aastat Eesti esimesest üldlaulupeost. Suur pidu seisab jälle ukse ees. Seetõttu kasutan laulmise ja laulupeoga seotud mõtteid, et nende abil esile tõsta väärtusi ja hinnanguid, mida võiksime ka oma muudes tegemistes tähele panna.

Kõigepealt ajalugu - eestlased laulsid ennast vabaks.

Sageli tavatsetakse öelda nõukogude okupatsioonist vabanemise kohta, et toimus laulev revolutsioon. Ei ole paremat iseloomustust väikese rahva vabadusvõitlusele.

Meil ei olnud relvi ja meil ei olnud piisavalt inimesi, et suurele nõukogude impeeriumile jõuga vastu hakata. Ka julgust kippus nii mõnigi kord nappima. Mis meil aga olemas oli, osutus võitmatuks relvaks. Meil oli olemas laulupeo traditsioon. Sellega liitus eestlaste eriline kogemus, et ka kõige kiuste või kõigest hoolimata saab laulda isamaalisi laule – kasvõi ainult ühe, laulupeo lõpetuseks, kui rohkemaks ei antud võimalust.

Selline laulmine andis tuleviku suhtes julgust ja usku iseenesesse.

Sarnane laulev revolutsioon toimus tegelikult Eestimaal ka 150 ja rohkem aastat tagasi. Esimene Eesti laulupidu toimus Tartus eestlaste pärisorjusest vabakssaamise 50. aastapäeval. Mina loen sellest välja, et isegi orjaaeg ei kustutanud meie rahva südames igatsust laulu järele.

Raske on tagantjärele hinnata, mis midagi mõjutas ja kui palju? Kas ärkamisaeg tekkis tänu ühislaulmisele või ühislaulmine tänu ärkamisajale?

On aga teada, et esimesed laulukoorid, kes laulupeol esinesid, olid enamjaolt kirikukoorid. Teame ka, et kirikutes olid koorid juba enne ärkamisaega.

Seal, kus hing on vaba, tuleb laul iseenesest.

Esimene laulupidu toimus omakorda peaaegu 50 aastat enne Eesti Vabariigi sündi. Kui laulu mõju kasvas, kasvas ka usk iseenesesse ja tulevikku.

Kõik on kõiega seotud.

Milline on laulu ja laulupeo tähendus täna?

Meil, Eestimaal, elab visalt arusaam, et eestlane on laulurahvas.

On kindlasti, kui vaadata mitmekümnele tuhandele lauljale, kes laulukaares all üheskoos ja hingestatult laulavad. Korraldajad ütlevad, et nii suurt kooride tungi laulupeole pääsemiseks, kui tänavu, pole varem olnud. Repertuaar muutub järjest nõudlikumaks. Õpitakse ja nähakse tublisti vaeva, et laulupeole pääseda. Seda kummastavam on aga asjaolu, et seltskondlikku, lihtsalt oma lõbuks laulmist me täna enam eriti ei kuule. Asemele on tulnud masinamuusika. Täheleb, igatseme midagi, mis on meile loomupärane, kuid mis kaduma kipub. Küllap selleks on ka omad põhjused, ühena nendest näen inimeste järjest vähenevat vahetut suhtlemist.

Kogudustes on õnneks kooslaulmise mõte ja traditsioon ikka veel säilinud. Seega, meie ilus ülesanne on seda väärtusliku osa hoida. Mine tea, kas selles võib peituda ka uus algus. Koguduse laulul on veel üks eripära. See ei ole mõeldud esinemiseks. See on loodud osaduse kogemiseks, oma hääle ja hinge kuulama õppimiseks, teiste kaasabil ja toetusel.

„Laulge Issandale uus laul, sest Ta on teinud imetegusid...!”

Ps 98:1

Leidkem siis endas uuesti üles laul, et laulda Issandale, et laulda endale, et märgata imesid ja viidata neile!

Jüri Vallsalu

Koguduse õpetaja

Lambertus 2009. a. laulupeol. Foto: Erakogu

Mäletades õpetaja Paul Saart

Jüri Vallsalu

Õpetaja Paul Saar väärrib kindlasti meespidamist ja meenu-tamist. Samas igasuguste elulugudega on nii, et paratama-tult peab tegema valiku, mida esile tõsta. Kui aga rõhutada üht seika, siis võib ikka küsida, et kas see on kõige olulisem. Seetõttu ütlen kohe alguses, et minu mõtted on seotud pigem mitteoluliste seikadega Pauli tegemistes, aga nende kaudu ma tunnen Pauli kui inimest ja õpetajat.

Üks esimesi kokkupuuteid Pauliga on mul meelde jäänud ajast, mil ma olin umbes leerialine. Ma ei julge öelda, et tegu oli leerikursusega või sellega kaasneva tegutsemisega. Igal juhul Paul tahtis, et läheksime metsast värskest lehte puhkenud kaski kirikusse tooma. Tal oli väike Zaporozhets (ZAZ), mida rahvasuus tunti maanteemuhuna. Ma olin juba toona nii pikk kui nüüd, küllap pisut pikemgi, ja selleks, et mina saaksin sinna sõidukisse istuda, tuli mul end kokku keera-ta nagu taskunuga. Paul vaatas mind ja ilma pikema jututa tõmbas autost esiistme välja. Autoiste jäi niikauaks, kui tagasi tulime, kogudusemaja õuele. Kased sidusime katusele ja töö sai tehtud kergemini, kui arvata oleks osanud. Meelde on jäänud aga see, et Paul ei surunud mind oma raamidesse, vaid kohendas raame minu järgi. Olen sellele hiljem korduvalt mõelnud.

Teine mälestus, mis on kummitama jäänud, on seotud minu sõjaväes oleku ajaga. Olin toona kaks aastat Kaliningradi oblastis teenistuses ja ma ei saanud vahepeal kordagi kodus käia. Paul oli aga organiseerinud mulle koguduse poolt paki

saatmise, vist koguduse jõulupuuga seoses. Nagu ikka, kellel-gi ei olnud selle vastu midagi, kui õpetaja saadab. Saatmisega juhtus aga üks väike äpardus. Paul tahtis maiustustele lisaks panna pakki ka midagi söödavat ja oli selleks juba ostnud külmkappi valmis täissuitsuvorstirõnga. Paki kokkupaneku-ga olevat aga kiireks läinud ja nii sai kogemata külmkapist võetud verivorstirõngas. Minuni jõudes oli see juba korrali-kult roheline. Kahe päeva pärast tuli aga uus pakk, suurem kui esimene, kus sees oli suitsuvorst koos kirjakesega: „Vaban-dust! Mis valesti, see uuesti! Paul.” Pauli julgus jätkata ka äpardunud asjade juurest, nagu poleks midagi olulist juhtu-nudki, on olnud mulle suureks eeskujuks.

Paul Saart, kui praosti ja koguduse õpetajat hindan ma aga tema oskuse ja omaduse kaudu amet üle anda. Mina tulin tema järel nii koguduse vaimuliku kui praosti kohale ja pidin astuma piltlikult öeldes tema suurtesse saabastesse. Selleks ajaks oli Paul Saar teenitult rahva südamesse vastu võetud. Pärast seda, kui ta aga ameti üle andis, ei torkinud ta end enam kordagi minu tegemistesse, et öelda „kuidas asjad peavad olema”. Samas ei jäänud ta ka koguduse tegemistest eema-le. Ta oli alati kohal. Oli kohal ka õpetajana, kui ma temalt seda palusin. Paulile oli antud palju aastaid ja palju energiat, nii sai ta mitmeid aastaid olla mulle puhkuse andjaks ja vaba-de pühapäevade võimaldajaks. Tundsin sellest suurt rõõmu. Täna tunnen endiselt tänulikkust temaga koosveedetud aja ja kaasteeliseks olemise eest!

Paul Saare tütar ja lapselapsed. Foto: Arne Mänd.

Intervjuu õpetaja Paul Saare tütre Anna Humalaga

Milline oli Sinu lapsepõlv? Mis tunne oli kasvada kiriku-õpetaja peres?

Mul oli väga huvitav lapsepõlv! Pere ainsa lapsena viibisin palju kogudusemajades ja seiklesin üksinda kirikuaedades. Raamatute lõhn ja raamatute lugemine oli kindlasti teine tegevus vanemate abistamise kõrval. Käisin ikka vanemate kannul ja tagantjärele mõeldes oli see väga arendav ja kasulik. Isaga koos liikudes juhtus sageli, et ta ütles sõidu ajal näiteks: „Sain südamesse, et tuleks Kurtna Eliise juurest läbi käia, lähme siitkaudu!“ Läksin siis isa järel koguduseliikme koduuksest sisse, mulle anti värvipliatsid ja keskendusin kirjatööle, kuni isa Eliise või kellegi teise käekäigu järele küsis. Juttu oli alati palju. Sõites teadis, ütles ja vaatas isa alati, millise kurvi või metsatuka tagant hakkab mingi kiriku torn paistma. Vahel tundus, et me sõidamegi kogu aeg hoopis kirikutornide vaatamise reise. Ema järel käies sain aru, et tal on väga-väga palju tööd ja olme on raske. Ema tundis, et tema ülesanne on anda isale aeg ja vabad käed kirikutööks ning seda ta ka tegi, võttes enda kanda enamuse kodutöid. Ta oli väga töökas ning ettevõtlik. Kogudusemaja aia kümned õunapuud kandsid palju õunu. Vanemad leidsid, et õunaaed on koguduse oma, aga samas ka meie kasutada. Ema korraldas sügiseti õunamahla pressimise talgud ning Hageri kogudusemaja keldrisse varuti sadakond liitrit mahla nii koguduse kui ka meie pere vajadusi silmas pidades. Omaette ettevõtmine oli valgete laudlinade pesu, triikimine ja voltimine, et rohkeid külalisi alati valgete linadega kaetud laudade taga võõrustada. Tööjaotus oli nii, et isa aitas vett Hageri kogudusemaja kaevust pumbata ja sauna viia. Ema keetis puudega köetavas katlas pesud, kuivatas, triikis ja meie isaga aitasime kokku voltida. See oli väga täpne töö, mida tuli teha vaikuses ja keskendunult, sest koguduserahva valged laudlinad pidid olema alati sirgete voltidega! Paljude seikade seas meenub, et meie kodus peeti lilli väga oluliseks. Ka mul on see komme: toidulaua katmine algab ikka lilledest. Isa jaoks olid samuti lilled tähtsad. Ta ostis ja kinkis neid tihti. Kui isa oma kabineti pikki tunde istus ja jutlusi ette valmistas, tundis ta suurt rõõmu meie toodud värsketest lilledest. Kui ta oli juba väga haige ega saanud enne lahkumist enam peaaegu midagi süüa, viisin talle haigeveodi juurde kimbu punaseid tulpe. Ta rõõmustas väga nende üle ja ütles: „Lilled on nüüd minu toit!“

Pereelus oli olulisim vaimulik eesmärk: jumalariigi töö, inimeste aitamine ja üheskoos taeva poole kasvamine. Seda tegid mu vanemad rõõmu ja pühendumusega, mitte kunagi sunni ega vastumeelsusega

Kuidas kulges Sinu haridustee?

Lõpetasin Kohilas keskkooli ning lastemuusikakooli. Olen alati arvanud, et elu möödub ruttu ja aega pole raisata. Seetõttu pole ma pole kunagi tahtnud võtta nn vaheaastaid. Olin rõõmus, et sain alustada kohe 1989. a. sügisest Tartu Ülikoolis eesti keele ja kirjanduse õpinguid. Juba õpingute ajal oli mulle selge, et hiirvaiksed raamatukogud ei ole minu rida. Igatsesin väga muusikat ja eriti orelimängu, mida vabal

ajal olin harrastanud ning aeg-ajalt teenistustel ja talitustel mänginud juba varajasest east. Vaatamata sellele jätkasin ma filoloogia õpinguid. Samal ajal käisin Tartu Pauluse kirikus orelimängu harjutamas, mängisin aeg-ajalt teenistustel ja talitustel ning unistasin muusikaõpingutest. Nii astusingi kohe pärast Tartu Ülikooli lõpetamist EELK Kirikumuusikakooli ning hakkasin tööle Tartu Pauluse kirikus organistina. Kirikumuusikakooli lõpetamise järel alustasin tööd kirikukooriga, mis sel aastal saab 20-aastaseks. Unistuse - õppida põhjalikult orelimängu - viisin Jumala abil ja abikaasa toel täide viis aastat tagasi, kui lõpetasin pere kõrvalt EMTA (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia) oreli erialal. Kuigi mõtlesin, et ma ei soovi enam õppimist jätkata, on kujunenud nii, et käin hetkel EMTA-s muusikaõpetajate 1,5-aastasel täienduskoolitusel. Võrreldes varasemate õpingutega on see oluliselt kergem, pigem kogemuste hankimine.

Millised töökspidamised said kodust kaasa? Kas isa ja tema amet on Sind ja Sinu tegemisi kuidagi mõjutanud?

Sain kodunt kaasa innu ja armastuse Jumalariigi töö vastu. Minu jaoks tundub asula, kus pole kirikut, tühi. Ma ei kujuta ette elu ilma kirikutööta ega pühapäevi ilma jumalateenistusega! Arvan end vaimulikuks töötajaks, olles organist ja oreliõpetaja, koorijuht ning kooliõpetaja.

Juunis möödus 100 aastat Sinu isa, Paul Saare, sünnist. Tegid selleks tähtpäevaks mitmeid ettevalmistusi. Räägi neist.

Meil kõigil on südametunnistus ning vaikselt, vaikselt kuuleme selle häält. Mul on kodus üks vana kaart, mida väga hoiian. Sellel on kujutatud üksikut kabelit kauni looduse keskel ning sellel seisab tekst: „Ainult vaikuses kuuled sa Jumala häält ning võid astuda Tema sammudesse.“ Mina olen teadnud juba pikki aastaid, et pean vanemate hauakujunduse vääraks muutma ning isa paljude jutlustega midagi ette võtma. Olen väga tänulik Jumala abi eest, mille kaudu sain 5 nädalat enne isa 100. sünniaastapäeva (ning ema 85. sünniaastal!) kokku õige inimesega: skulptor Tiit Kirsipuuga, kes kujundas praeguse hauaplatsi. Olemasolev hauakivi sai lihvitud ja tekst, koos isale oluliste piiblisalmidega, uuesti kunstipäraselt seatud. Oma eluajal ütles isa, et küll oleks tore, kui inimesed tema hauale tulles näeksid juba kaugelt heledat risti. Nüüd on see unistus teostunud: rist on Soome graniidist, nagu hauakivigi, ning risti keskel on kirikuõpetaja ametiristi sümbolika. Ametiristi oli isale väga oluline ja nüüd see seisab ka tema haul. Veel palusin koostööd mõnedelt oma headelt sõpradelt Tartu Pauluse koguduses ja nii sai isa jutlustest võetud nopetest kokku pandud vaimulike päevalugemiste raamatuke koos vanade must-valgete fotodega. Raamatuke on köidetud ja kujundatud nii, nagu nõukogude ajal paljundatud vaimulik raamat. Tookord tõmmati kardinad akende ette ning kirjutusmasinal algas vaimuliku raamatu ümbertrükk läbi 5 kuni 8 ohukese kopeerpaberi, kuna paberit tuli kokku hoida, oli kujundus väga tihe. Kaasi ei olnud trükikojas võimalik trükida, mistõttu neid polnudki. Just selliselt on nüüd kujundatud ka Paul Saare jutlustest kogutud nopete raamat „Aamen“.

Perekond Humal. Foto: Erakogu.

Kas Sul on mõni eriline mälestus isast, mis kohe meenub?

Mälestusi on muidugi väga-väga palju nii emast kui isast! Nagu meil kõigil, meenuvad ammused lood vanemaks saades üha erksamalt. Toon välja esimese, mis mõttesse tuli. Oli kord jõululaupäev. Väljas oli väga palju lund, kõrged hanged teede ääres ning paras pakane. Olime emaga köögis ja küpsetasime õhtuks jõulusaia ning mina vormisin piparkooke. Isa valmistas üleval korrusel oma kabinetis jumalateenistust ette. Kõik oli helge, lõhnav ning vaikne. Äkki kostsid trepilt isa tötakad sammud ning köögiuks paiskus valla. Isa tormas minu ja ema juurde ning võttis meil ümbert kinni. „Ma tulin teile ütlema, et te olete mulle väga-väga-väga armsad!“ Sealsamas oli ta kadunud trepist üles oma tuppa tagasi ja kõik oli jälle vaikne. Rõõmus, spontaanne, kaasahaarav – sellisena mäletan teda.

Kui peaksid oma isa kolme sõnaga iseloomustama, siis millised need oleks?

Ilmselt need kolm sõna just ütlesingi välja.

Kuidas algas Sinu tee muusika juurde?

Minu tee muusika juurde algas kirikust orelirõdult. Kui elasin Hageri kogudusemajas, harjutas ema tihtilugu õhtuti orelit. Käisin temaga siis 5-aastase lapsena kaasas. Samal ajal, kui ema orelit harjutas, sõin mina orelil lähedal pingil rosinaid või lugesin raamatut. Läks 10 aastat ja ma avastasin, et harjutan ise orelit ning käin orelil eratundides Tallinna Kaarli koguduse organisti Lilian Liikase juures. Sellest edasi läks 25 aastat ja avastasin, et orelipingil istub minu laps ja ma õpetan talle orelimängu. Sealt edasi läks 5 aastat ja orelimänguks on istunud orelipingile mitmed minu õpilased, mina seisan pingi kõrval püsti.

Milline on Sinu tänane elu?

Minu elu keerleb Tartu Pauluse koguduse tööde ja ettevõtmiste ümber. Olen seal organist ja koorijuht ning vastutan igasuvisel orelikontsertide sarja – Pauluse Orelisuvi – eest. Varasemalt juhendasin ka pühapäevakoolis väikelaste ringi. Nüüd olen aga muusikaõpetaja Tartu Luterlikus Peetri Koolis ning juhatan sealset mudilaskoori. Teen koostööd lauljate ja erinevate instrumentalistidega, kellega astume üles jumalateenistustel või teeme kontserte. Olen Kirikumuusika Liidu liige ning annan suviti tihti ka kontserte Eestimaa kirikutes.

Kodu? Perekond?

Minu unistus - astuda koduuksest välja oma murule ja lillepeenarde juurde - täitus juba 15 aastat tagasi. Olen rõõmus, et oleme saanud suviti sellel muruplatsil perejalgpalli mängida, mõlemal poolel kolm liiget. Mõned meist, sh mina, ei ole sellel alal väga osavad, aga me täiendame üksteist. Meie pere on kuueliikmeline: abikaasa Priit, vanim laps Arno Gabriel (23), ainus tütar Auli Marta (21) ning poisid Georg Elias (18) ja Henn Kaaleb (16). Sellest seltskonnast on parimad jalgpallurid Georg Elias ja Henn Kaaleb, samuti mu abikaasa Priit. Väravavahina on asendamatult Kaaleb, kelle võistkonnas ta mängib, sel veab.

Kodu on muidugi ka vanematekodus Kohilas. Püüame seal üheskoos või kordamööda minu eestvedamisel värvida, parandada, ehitada, võideldes roostetamise ning lagunemisega. See õnnestub ikka ka!

Millega veel tegeled? Hobid?

Olen alati arvanud, et minu töö kirikumuusikuna on ka minu hobi. Arvan seda siiani, kuid pikemalt järele mõeldes tundub, et hobiks võib nimetada ehk ka artiklite kirjutamist

ning aeg-ajalt raamatute koostamist. Tunnen rõõmu, et olen saanud olla mõnede raamatute tõlketöö juures, aga eriti koostamise juures: „Isade õnnistus“ ja „Aamen“. Rahuldustunnet on pakkunud ka mitmete projektide raames valminud CD-d: Marje Singi laulud bariton Atlan Karbiga „Ühel hommikul“ ning Tartu Pauluse laulukollektiivide CD renoveeritud Tartu Pauluse kiriku sisseõnnistamiseks „Kui armsad on Sinu hooned“.

Mida oma elus oluliseks pead ja väärtustad?

Oluline on elada nii mõistuse kui südamega, hoida nende vahel tasakaalu. Otsuseid tuleb vastu võtta selle järgi, kuidas oleks mõistlik toimetada, aga samas tuleb elada ikka ka südame järgi ning kuulata üht vaikset, vaikset häält enda sees.

On Sul veel midagi südamel, mida tahaksid lisada?

Et sellisele küsimusele vastata, manan tavaliselt silme ette kõõgisõela ning „sõelun“ oma mõtted läbi....

Vanemaks saades hakkab inimene paremini aru saama, kus ta elab: me elame ajas, kaduvuses. See on ühtaegu rõõmus ja kurb, sest rasked asjad lähevad mööda, aga kahjuks ka rõõmsad ja head asjad.

Soovin kõikidele lugejatele ja ka endale, et tervitaksime alati rõõmuga iga päeva, iga ilma, iga inimest ja iga sündmustki. Rudolf Rimmelil on väga ilus aforism: „Sõber, hoi a liblikat kui väikest venda! On meie elu liblikas, olgu, et me ei lenda!“

Interjuueeris Aivi Sepp

Hageri kalmistul. Foto: Arne Mänd

Mälestuskilde ja meenutusi Paul Saarest

Tanel Ots:

Meenub Pauli abikaasa Niina ütlus: „Paul on inimeste inime-ne“. Lõputud suhtlemised, kuulamised ja rääkimised. Vaatasin hiljuti oma vanemate pulmafilmi. Paul oli uskumatu inimene – ta mitte ainult ei laulatanud neid, vaid oli ka pulmavanem. Vanad filmid käivad kiiremini, oli väga huvitav vaadata, kuidas Paul jooksis, hüppas ja kargas. Kui oli kingituste avamine, siis luges kõik õnnitluskaardid ette ning läks pruudile appi kinke lahti harutama. Ta oli uskumatu seltskonnahing.

Kui ta oli juba pensionil ja asendas kohalikku õpetajat, sattusin nägema üht matuserongi. Paul oli selline, kes matuse

puhul korraldas tihti asju, mida tavaliselt tegi perekond ja mitte vaimulik. Ometi oli ta veel nüüd, 2000ndatel, võtnud endale kaugelt suurema kohustuse, kui vaimulikult oodatakse – seda enam, et tegemist oli suure matusega. Paul sõitis oma autoga matuserongi ees – järelkärs kadunukese kirst. Mitte sellepärast, et keegi lähedastest poleks võinud seda ise korraldada, vaid sellepärast, et Paul oli nii harjunud – kõike organiseeris ta ise.

Kui olin läbi viimas esimesi matuseid, siis vanema vennana õpetas ta mind, et kirikuõpetaja peab olema matusel selline, keda ei märgata, kõik sujub iseenesest.

Minu jaoks on kõige südamelähedasemad viimased sõidud Pauliga, kui sain teda viia arsti juurde. Elu lõpu poole ei soovitud ta enam Tallinna tihedas liikluses sõita ja nii tuli ta autoga meile, poolele teele linna. Meie hoovi sõitis ta alati kihutades, nii et tolmu lendas. Siis istus minu autosse ja tihti sõitsime pool päeva ning saime pikalt rääkida. Vahel tuli ta pärast arstikäiku minuga koos Diakooniahaiglasse, kus pidasime koos jumalateenistuse. See oli väga südantsoojendav, sest teadis ta ju ka ise, et temagi lahkumine on peagi ees.

Mul on hea meel, et sain tema eluõhtul külla minnes kaasa võtta peapiiskop Andres Pöderi, kellega koos palvetasime Pauli voodi veerel.

Sigrid Pöld:

Mina mäletan Paul Saart, kui onu Pauli. Seda, et ta tähtis kirikuõpetaja on, ei osanud ma lapsena üldse hoomata. Erinevust märkas inimeses siis, kui mõne teise, veidi teistsuguse olemisega vaimulikuga kokku puutusin. Onu Paul oli onu Paul. Tal oli alati kiire. Ometi leidis ta aega tähele panna lapsi ning nii on ta jäänud meelde sooja ja südamlikuna. Ta teadis alati täpselt, kelle lapsega räägib, mis on nimi ja sinna juurde kõik muu perega seonduv.

Hiljem, kui juba ise vanem olin, meenub Pauli soe naeratus uksest sisenemisel. Alati teretas ta kätpidi ja see oli mingil hetkel „võistlus“, et kas „kannatan ära teretuse“ - tema käepigistus oli tugev ja kogu südamest.

Lapsena jäin päris mitu korda kirikupinki magama, sest Pauli hääli oli uinutav ja mõnus. Kui jutluseid juba kuulata jaksasin, siis alati imestasin, kuidas ta igakord tõi paralleele soomekeelsest Piiblist. Mõtlesin tookord, et miks ta seda teeb, on ju Piibel igas keeles ühesugune. Nüüd, oma kodugrupis, kus on ka teistest rahvustest osalejaid, olen avastanud, et piiblitekst võib olla eri keeltesse tõlgitud väga erinevalt. Paul teadis seda juba varem.

Paul Saare seltskonnas oli alati kuidagi muretu olla. Ümberingi võisid olla suuremad või väiksemad olme- või maailma probleemid – tema kohalolek sisendas rahu. Mulle tundus, et ta korraldab kõik ära, ükskõik, mis teema päevakorras on. See ei tähendanud alati seda, et ta ise käed külge löi – ta lihtsalt organiseeris nii, et asjad said tehtud. Ta oli suurepärane rahvamees ja teda mäletatakse kogukonnas siiani.

Minu jaoks üks ilusamaid ja meeldejäävamaid mälestusi oli, kui leidsin hiljuti kohalikust muuseumist, kus on Paul Saare mälestusnurk, ühe pisikese paberi. See oli joonelisest vihikust välja tõmmatud leht, mis oli omakorda pooleks lõigatud. Juba eemalt oli äratuntav Pauli käekiri. See oli lühike ristimiskõne minu õele. Kõne ise oli kirjutatud sinise pastakaga, üleval serval aga märge ristitava nimega ning kuupäev kirjutatud punaselt. Ristimisepäevast endast ei mäleta ma muud, kui ühispildi tegemist, kus onu Paul jagas juhtnööre, kes ja kuhu peab istuma.

Üks viimaseid mälestusi onu Paulist on see, kui ta käis meie vanaema (Agnes Kaljuste), kes oli temaga samal aastal sündinud ja paar kuud vanem, kodus külastamas. Istusid kahekesi

elutoas ja rääkisid. Vanaemal oli kõrvakuulmine kehv, kuid Paulil oli tugev hää! Ka vanas eas. Seal nad istusid. Ja lahkusid peagi – paarikuise vahega. Üks ajastu oli minu jaoks lõppenud.

Anne Maasalu:

Paul Saar oli üks muhe õpetaja. Kui tal oli kuhugi kiire, siis ütles „Noh hää aega“. Ja üks lemmiksõna, mida ta kasutas, oli „nõnda“.

Meenub, kuidas 1982. aastal lennukiga Petroskois käisime. Paulil olid kaasas maasikad, mida meile lennukis pakkus. Petroskois oli kõik väga hästi organiseeritud, Paul käis kodus ristimas ning tema kaasa võetud tütar ja minu tütar laulsid koos talitustel.

Veel meenub, et ta ütles, et ärge küsige, kuidas su tuju täna on, vaid küsige, kuidas su meeleolu on.

Kui kuulusin koguduse juhatusse, siis ütles Paul ikka, et sina, Anne, oled meil ainuke naine, sa keeda kohvi. Paul ise pani lauale kommid ja küpsised.

Paulil oli mitmeid salme ja tsitaate peas, mida ta ikka ja jälle kordas. Üks neist oli: „Ei iialgi pole me päev nii pikk, et öhtu ei jõuaks kord talle. Nii lõpeb me elutee ajalik, saabub aruand Jumalale. Sest aita meid Issand, oh võidelda nüüd ja lahkumiselvalmina olla.“

Väino Maasalu:

Paul Saar kasutas lahkunute mälestamisel fraasi „Tema mälestuseks on kirik valgustatud“, mis tundus naljakas. See ütlus pärines ilmselt ajast, kui elekter oli defitsiit ja mõjus kuidagi eriliselt?!

Kui jutlus oli juba peaaegu pool tundi kestnud ja oli tunne, et nüüd võiks lõppema hakata, siis pöördus ta rahva poole: „Armsad sõbrad!“ No ja see päästis alati olukorra :)

Tema tervitus ja sellega kaasnevad matsud seljale olid ikka eriti tugevad :)

Ma ei saanud esimeses leiritunnis käia. Ka teise tundi jäime väikse seltskonnaga mõne minuti hiljaks. Meie sisse astudes katkestas ta oma jutu, tuli minu poole ning sosistas, et mida sa tahtsid. No ta arvas, et tuln mingeid muid asju ajama :). „Ma tuln ka leerikooli“ – „Ah soo“ ja tunniga mindi sujuvalt edasi. Olime tema viimased leerilapsed. Tema kohta võib julgelt öelda, et ta oli sõna otseses mõttes hingeekarjane.

Silmanägemine oli tal kehv. Meenuvad mõned autosõidud, kus viimasel hetkel tee teisest servast ehk siis vastassuunast sai tagasi pööratud :)

Üks mõte, mis on meelde jäänud, oli umbes selline, et „päeva ei tohi riiega lõpetada, enne magama minekut tuleb alati ära leppida“.

Reio Sepp:

Mina puutusin Paul Saarega kokku siis, kui ta oli aktiivsest tööst õpetajana juba tagasi tõmbunud.

Mõeldes Paul Saarele meenub esimesena tema energiline ja rõõmsameelne olemine. Seda ka kõrges vanuses.

Paljud on meenutatud tema energilisi ja tugevaid õlale patsutusi.

Kui Paul Saar sisenes, siis sai kogu ruum teda täis.

Pauliga seoses meenub ka üks hirmutav seik, nimelt sõit tema autoga. Sõitsime Hagerist Kohilasse ja auto oli enamuse ajast üle tee telgjoone.

Aivi Sepp:

Kõigepealt seostub Paul Saarega sõnapaar "lentävä pappi". Aina oli tal kiire ühest kohast teise, ühe inimese juurest teise juurde. Teda iseloomustavad sõnad: kiirus, konkreetsus, mälu - faktid, inimesed, kes kellega sugulane jne. Samas jälle ka pikad kirjakohta lahkavad jutlused. Kui kuskil koosviibimisel tema ajalimiit täis sai, siis ta tõusis püsti, kummardas ja ütles: "No hääd tervist" või "No hääd aega".

Kuna Paul Saare tütar Anna oli minu pinginaaber, siis

suhtlesime palju ka kooliväliselt. Sageli käisin nende kodus. Tolle aja kohta oli see väga moodne elamine, hoopis teistsugune, kui meil maal.

Oma esimese Soome reisi tegin koos Pauli ja Annaga 1989. a. sügisel. Teadupärast olid Paulil ju tihedad sidemed Soomega, kuna ta poeg ja poja pere elab seal. Kui hakkasime asju kokku pakkima ja kodu poole sättima, siis „pahandas“ ta meiega, et nii vähe kohvi kaasa ostime.

Samuti meenub minu esimene reis Karjalasse, Petroskoisse 1982. aastal, mis oli loomulikult Pauli korraldatud. Sinna sõitsime lennukiga, mis oli minu esimene lennureis.

Mõte, mida Paul Saar tihti kasutas ja mis on kustumatuna meelde jäänud just temaga seoses:

“Süda, kui Sul vaid Jeesus on, see aare võrratu. Siis küll sul on, siis kõik sul on aegade kaduvuses.”

Hageri kalmistul. Foto: Arne Mänd

Hageri koguduse perelaager „Tagasi juurte juurde“, 14.-16. juuni 2019

Aivi Sepp

Tänavune perelaager toimus üle aastate taas Hageri palvemaja territooriumil.

Pikka aega peeti laagreid Pärnumaal, Harjumaal Talu Laagri-keskuses ja Viljandimaal Nuutsakul, sest palvemaja juures ei olnud kaasajale sobivaid tingimusi. Kuna nüüdseks on palvemaja värskelt renoveeritud, siis see oli üheks põhjuseks taas laager kodukanti tuua ja nõ juurte juurde naasta.

Tegemist oli nn nostalgialaagriga, kuna just neil päevil möödub esimesest sarnasest laagrist 30 aastat. Seetõttu olid laagrisse eriti oodatud toonased laagrilised koos peredega.

Nimetatud asjaoludest lähtuvalt sai laager ka pealkirja „Tagasi juurte juurde“.

Traditsiooniliselt algas laager reede õhtupoolikul ja kestis pühapäeva lõunani. Toimusid teatavõistlused ja pallimängud, meisterdamised, lõkkeõhtud, hommiku- ja õhtupalvused, rühmatunnid lastele ja täiskasvanutele. Piiblitunni pidas Põltsamaa koguduse õpetaja Markus Haamer, kes oli, koos oma abikaasa Margitiga, laagriline ka 30 aastat tagasi.

Rõõmsat elevust ja nostalgilisi hetki pakkus videofilm 1989. aastast, mida suurel ekraanil näha sai. Nii mitmedki tundsid ära iseenda, sõbra või sugulase. Ja kõik olid tunduvalt nooremad! Kohati oli päris naljakaid kaadreid.

Palvemaja välisseinale oli üles riputatud valik varasemate laagrite päevakavasid, mis kõik hoole ja armastusega kujundatud, igal oma käekiri ja iseloom. Samuti oli seinal nn postkast, kuhu sai üksteisele väikeseid käsitsi kirjutatud sõnumeid jätta. See osutus üllatavalt populaarseks!

Laupäeva õhtusse mahtus ka kontsert, kus esines Timo Lige pereansambel. Paljude osaliste jaoks oli see laagri kõrghetk. Kuulajad haarati esinejate poolt oskuslikult kaasa laulma ja liikuma. Kontsert oli hästi südamluk ning sobis suurepäraselt perelaagrisse.

Pühapäeva hommikul marsiti rongkäigus pasunahelide ja trummipõrina saatel kirikusse. Mitmed tunnistasid, et niisugune protsessioon oli ülivõimas. Jumalateenistusel lugesid lapsed leksioone, viisid läbi korjanduse ning laulsid lõpetuseks üheskoos kaks hoogsat laulu plaadilt „Taevasa peopesal“.

Nimetatud plaadi väljaandmine tõi lastekoorile ka EELK tunnustuse – aasta sündmus 2018.

Suur tänu laagri korraldustoimkonnale ja Taevasale, kes lasi kõigel hästi korda minna.

Foto: Elari Lend

VÄIKSED EHITAJAD ME...
16.-18. JUULI 1999

REEDE
~ 15.00 KOGUNEMINE
REGISTREERIMINE
18.00 ÕHTUSÖÖK
19.00 LAAGRI AVAMINE
20.00 TEATEVÕISTLUS
22.00 ÕHTUPALVE
LÖKKEÕHTU
24.00 ÖÖRAHU

LAUPÄEV
8.30 ÄRATUS
9.00 HOMMIKUPALVE
9.30 HOMMIKUSÖÖK
10.30 RÜHMATUNNID:
VÄIKSEMAD METSAS
SUUREMAD PIIBLITUNNIS
MÄNGUD
14.00 LÖUNASÖÖK
15.00 RÜHMATUNNID:
VÄIKSEMAD PIIBLITUNNIS
SUUREMAD METSAS
18.00 VIKTORIIN
19.00 ÕHTUSÖÖK
20.00 LAULMINE
22.00 ÕHTUPALVE
LÖKKEÕHTU
24.00 ÖÖRAHU

PÜHAPÄEV
8.00 ÄRATUS
8.30 HOMMIKUPALVE
9.00 HOMMIKUSÖÖK
10.30 KONTSERT
11.30 RONGKÄIK KIRIKUSSE
12.00 SUMALATEENISTUS KIRIKUS
14.00 LÖUNASÖÖK
15.00 MÄNGUD:
ISAD-POJAD: JALGPALL
EMAD-TÜTRED: RAHVASTEPALL
~ 17.00 LAAGRI
LÕPETAMINE

Laagri päevakava 20 aastat tagasi. Foto: Aivi Sepp

Suur töö ja „Minu arm“

Sigrid Pöld

Just nii võiks pealkirjastada selle üsnagi „higirohke“ aja, mis algas 2018. a. sügisel, kui alustasime kooriga juubelilaulupeoks valmistumist. Nüüdseks on see õnnelikult selja taha jäänud. Juubelilaulupidu on midagi sellist, mis toimub ilmselt meie elus vaid üks kord. Mõnel õnnelikul on ehk võimalik ka kaks korda osaleda. Igal juhul oli Lambertusel kindel plaan juubelilaulupeost osa võtta. Seekordne laulupeo teema - „Minu arm“ - on minu arvates eriti armas ja õrn. Ühtpidi tundub, et see on nii isiklik asi, mida pole sünnis massidega tähistada, teisalt – just massidega tulebki tähistada meie armsa kodumaa pidupäeva ning olulist rahvuslikku traditsiooni. Arvatakse, et laulupidu on rahva pidu, kus igaüks võib kaasa joriseda ja laulavad kõik, kes tahavad. Aga see pole üldse nii! Neid pidusid, kus kõik saavad laulda, toimub küll ja veel. On hea, kui meil on üks pidulik pidu, kuhu pääsemiseks kõhib igaüks hääle puhtaks, panustab proovides osalemise, tellib uued riided või triigib vanad... ehk siis valmistub tõsiselt. See pole pidu nagu iga teine. See on midagi erilist. Soovin, et see nii jääkski.

Ettevalmistusaeg aga pole olnud lihtne. Lambertus on teinud pühapäeviti pikki, neljatunniseid kooriproove. Kuna soovime kaasa laulda ka valikkooris, siis tuli lisaks segakoori ja ühendkoori repertuaarile ära õppida veel seitse laulu. See annab meile võimaluse kohe peale rongkäiku laulukaare alla marssida ja laulda ka esimesel päeval, laupäeval, 6. juulil, mil

on kavas nõudlik valikkooride repertuaar. Üks keerukamaid on Mart Saare „Noore veljo veeritäge“, kuid sama nõudlik on ka Cyrillus Kreegi „Sanctus“ Reekviemist. Üks ilusamaid on aga kindlasti Rudolf Tobiase „Otskui hirv“.

Pingutused on kandnud vilja. Kuigi enne mõlemat ettelaulmist olid pihud higised ja närveerisime ikka päris kõvasti, siis õnnestusid Lambertuse ettelaulmised hästi ning oleme laulupeole akrediteeritud.

Olen aga kindel, et just kirikukoorid, nii nagu 150 aastat tagasi, peaksid laulupeol osalema ja märku andma, et ka meie oleme olemas!

Laupäevane kontsert on hõrk. Siis esineb vähem koore ja laval peaksid olema need kõige paremad. Kuna esimesest laulupeost möödub 150 aastat, on kõik kontserdil kõlavad laulud pärit varasemate laulupidude repertuaarist. Kavas on ka üks lätikeelne laul. Põhjuseks see, et 19. sajandil, kui esimesed eestlased asusid muusikat õppima, tegid nad seda Valkas, lätlastest koolmeisteri Cimze seminaris.

Pühapäeval, 7. juulil on klassikaline laulupidu, millest töötab tulla traditsiooniline, pikk ja rahvarohke üritus.

Tulge kindlasti kaasa elama! Nii rongkäigule, laupäeval 6. juulil, ja sellele järgnevale kontserdile kui ka 7. juulil laulupeo peakontserdile.

Laste rongkäik kirikusse. Foto: Elari Lend

Soovitusi suvelugemiseks: Kaks kloostripäevikut

Suvi on puhkuse ja reisimise aeg. Seekord tutvustatavates raamatutes on põimunud suvi, reisimine, õigeusk ja kloostrid.

Miina Piir. Kloostripäevik.

Tegevuspaigaks on Lintula nunnaklooster Soomes.

Mis juhtub siis, kui luteriusuline naine läheb kaheks nädalaks õigeusu kloostrisse talguliseks?

Läbi autori isiklike kogemuste, mõtete ja tunnete, saame põgusa ülevaate elust ja argipäevast kloostris, aga ka õigeusu kommetest ja pühadest päevadest.

Mulle meeldib autori otsekohesus, ausus ja siirus. Selged seisukohad ja väljaütlemised teevad raamatu isikupäraseks ja elavaks.

Kloostri reeglid, eeskirjad ja kord – need on järgimiseks, mitte vaidlemiseks ja arvustamiseks. Üks asi on see, kui nende vastu eksitakse kogemata, teadmatusel. Teine aga see, kui seda tehakse väljakutsuvalt ja üleolevalt.

Me vajame ka oma ilmalikus elus teatud reegleid ja rutiini, et olla ja jaksata elada. Mällu sööbis üks lause raamatust: **Miski pole talumatam kui vabadus, kui ta sul käes on.***

Kui loete, siis saate teada, miks.

Lisan veel paar mõtet siia juurde nõ isu tekitamiseks:

Õigeusk on venelasele OMA.

Hommikusöök on 7.30 ja pean ütlema, et minu haistmismeel on selgelt luteri usku, sest viirukilõhn jumalateenistuse ajal ei mõju mu tühjale kõhule sugugi hästi.

Mulle ei jõua veel kohale, et kui öeldakse, siis tee.

Magan nagu laps, ei tõuse jumalateenistuseks. Mul on ses suhtes Jumalaga sotid selged, et ei midagi vägisi.

Olin meelsasti kuulaja osas, sest märkasin, et mul kadus kloostris jutuisu. Nii paljud asjad ja tegevused muutuvad kloostris tähtsusetuks, aga ka mõtted.

Omandasin mõiste – Jeesuspalve, mille sisu ma ju tean:

„Issand, Jeesus Kristus, heida armu minu peale“ või „Issand, Jeesus Kristus ole mulle, patusele, armuline“ või „Jeesus Kristus, Jumala Poeg halasta minu peale“. Selle palve tähenduse seletab autor lahti nii: Saan vaid öelda, mida ta tähendab mulle. Ma pöördun Jumala poole, sest ma olen vaene ja vaene olen ma niikaua, kui iga mõte ja tunne pole suunatud Jumalale, ja patustan ma nii iseenda, teiste kui Jumala suhtes ja ma palun armu. Ma palun armu. Rohkem paluda pole võimalik. Kui me

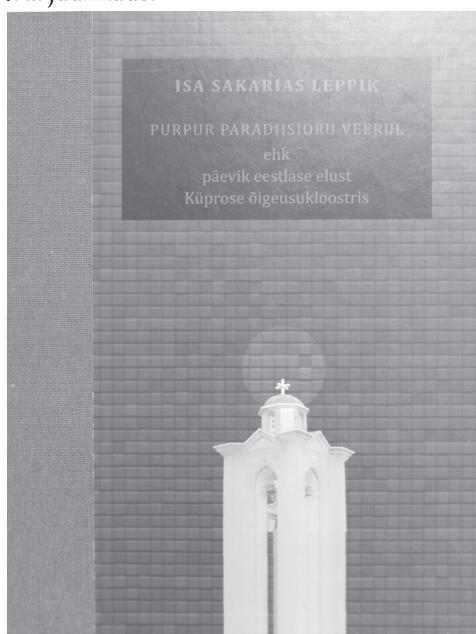
saame armu, oleme saanud kõik. Mida saab inimene, kes palub armu? Ta jäetakse ellu. Ja mis on elu? Elu on siis, kui surma ei ole.

Raamat, mis ka teistkordsel lugemisel oli huvitav. Võtaksin selle hea meelega kolmandatki korda ette.

Ääremärkusena olgu öeldud, et väga huvitav lugemine on Tallinna Jaani koguduse kodulehel, kus Miina Piir, Arne Hiob ja Jaan Tammsalu räägivad vestlusingis kloostrielust. <https://www.tallinnajaani.ee/vaimuelu/vaimulikud-vastavad/234-kloostrielu.html>

Sakarias Jaan Leppik. Purpur paradiisioru veerul ehk päevik eestlase elust Küprose õigeuskloostri

Raamat on ilmunud juba 2010. aastal ja päevik ise on kirjutatud 2004. a. juulikuus.

Lühiteated

Hageri lastekoori plaat nomineeriti LNU poolt Aasta teoks 2018

Aasta sündmus: CD „Taevaisa peopesal“ väljaandmine, Sigrid Pöld, Merle Liblik ja Tero Ruotsala.

Eesti Vabariigi 101. sünnipäeva eelõhtul, 23. veebruaril anti Kohila valla aukiri kammerkoor Lambertusele, kes on tegutsenud juba 25 aastat, andes kontserte nii koduvallas kui ka mujal Eestis. Tänukirja said Sigrid Pöld ja Virve Õunapu, kes koostasid Hageri kihelkonna ajaloo raamatu „Aja lood“.

Paul Saar 100

7. juunil saanuks Hageri koguduse kauaaegne õpetaja, praost Paul Saar 100-aastaseks. Seda sündmust tähistati koguduses 2. juunil. Hommikul oli Hageri surnuaias Pauli haua mälestushetk. Pühitseti uus rist ja uuendatud hauakivi. Kõnelesid Hageri koguduse õpetaja Jüri Vallsalu ja Paul Saare tütar Anna Humal. Koguduse poolt asetati pärja juhatuse esimees Agu Kaljuste. Ühiselt lauldi „Ole ustav surmani“. Seejärel said

Siit leiab Küprost, kreeka keelt ja kloostrit.

Tegevuspaigaks on Kykkose mungaklooster Küprose Troodose mägedes.

Olulisel kohal on meelte kaudu tajutu: helid, värvid, lõhnad, maitset ... Luges need kõik justkui elustusi.

Autor leiab, et enamikul eestlastest on kloostrite ja monastliku eluviisi kohta suured eelarvamused:

*kloostriks lähevad elust muserdatud nõrgad inimesed;

*kloostriks elavad laisad inimesed, kes ei taha tööd teha ja seepärast varjuvad palvetamise taha;

*klooster on „usuhullude“ paik;

*kloostriks põgenetakse eluraskuste või problemaatiliste inimsuhete eest

Tegelikkuses ei pea see üldse paika ja asjalood on sootuks vastupidised – nad on läinud sinna läbi ränga töö ja isikliku askeesi, läbi passioonlike eneseotsingute olema meie, siinelajate eestpalvetajaks.

Inimene jääb suurel määral ka kloostriks selleks, kes ta on. Ainult väärtushinnangud võivad muutuda või asetuda tähtsuse järjes- tuses teisiti.

Kui esimesel lugemisel haaras kirjutatu mind täiesti enda lummusesse, siis nüüdsel ülelugemisel enam sellist vaimus- tust ei tekkinud. Suviseks lugemiseks on aga raamat kindlasti hea valik.

Ja veel kolmas raamat samast valdkonnast oleks Heilika Pikkovi „Minu Jeruusalemm“.

Sellest aga juba teine kord.

*Kaldkirjas tsitaadid raamatust

Soovitusi jagas Aiivi Sepp

soovijad võimaluse süüdata oma küünal Pauli haulal.

Kell 12 algas Hageri kirikus igapäevane jumalateenis- tus, kus muusikaga teenis kaasa plokklöödiainsambel Flauti Eckernförde. Saime nautida mahedalt kõlavaid helisid. Lekt- sioone lugesid Paul Saare lapselapsed Arno Gabriel Humal ja Auli Marta Humal.

Pärast jumalateenistust tutvustas Anna Humal raamatut „Aamen“, mis sisaldab valitud noppeid Paul Saare jutlustest. Kirikukohvile kogunes hulganisti rahvast, kes peavad kalliks Paul Saare mälestust.

Ilmus raamat „Aamen: noppeid praost Paul Saare jutlus- test“

Raamatu on kokku pannud Paul Saare tütar Anna Humal.

Igäiks, kes pisutki aianduse või põlluharimisega on tegelnud, teab, milline kasu on maa ümberkaevamisest ja väetamisest. Jumal tahab ka meid vahel „ümber kaevata“, et meie südame kõva „põllupind“ pehmeks muutuks. Kui Jeesus hakkab sind „ümber kaevama“, siis ära puikle vastu. Sel juhul pole ta sinu suhtes lootust kaotanud. Jumala sõna ja sakrament on kui väetis,

mida lisades saab ka sinust otsekui viljakandev maa. Jumala armupakkumine ei osutu sel juhul asjatuks. Lk 13:8

Üks lugu räägib mehest, kes nõrdinult kurtis hingekarjasele: „Minu elus läheb kõik untsu!“ Hingekarjane tegi ettepaneku palvetada. Mees vastas, et palvetab iga päev, kuid ometi ei teostu ükski tema plaan ja kavatsused lähevad nurja. Hingekarjane küsis seepeale: „Kas sa meieisapalvet ka loed?“ Mees vastu: „Loomulikult, see ongi minu põhiline palve.“ Nüüd oli hingekarjasele asi selge ja ta lausus: „Siis pole midagi imestada. Küllap Jumalal on sinu jaoks paremad plaanid kui sinu enda omad. Sa ju ise palud, et sünniks Jumala, mitte sinu tahtmine.“ Rm 12:2

Ülevaade palvemaja remondist

Maikuuga lõppesid Hageri palvemaja suuremad remondi- ja restaureerimise tööd. Päris valmis remont siiski ei ole, üht-teist on veel lõpetada.

Ülevaade tehtud töödest:

Restaureeriti aknad ja välisuksed.

Seinad said uue krohvi alla, põrandad uued katted.

Esikust lõhuti välja panipaik ja pööningule viiv trepp.

Laed restaureeriti, esik sai lausa uue lae. Kõik laed kaeti tulekaitselakiga.

Majja toodi veevõrk, rajati kanalisatsioonisüsteem, ehitati WC, remonditi köögiosa, põrandale pandi plaadid.

Paigaldati õhksoojuspumbad.

Köögisüsteem vajab veel täiendamist. Olemas on pliit, valamu, boiler. Puudu on kapid, külmik jms.

Uuendati elektripaigaldis. Paigaldatakse tulekahjusignalsatsioon.

Juurdepääsutee sai uuendatud ja sillutatud.

Annetused on jätkuvalt teretulnud:

EELK Hageri kogudus „Palvemaja toetuseks“
EE311010802003930006 (SEB)

Saku kirik sai nurgakivi

Teisipäeval, 18. juunil toimus EELK Saku kiriku ehitusel Pähklimeel pidulik nurgakivi panemise tseremoonia. Enam kui 10000 elanikuga Saku aleviku ja valla elanikud saavad endale sakraalhoone, mis on ühtlasi ka suurepärase akustikaga kontserdipaik. Hoone nurgakivi paigaldas peapiiskop Urmas Viilma.

Kiriku 643 m² suuruses peahoones on eskiislahenduse kohaselt 2,5 korrust. Katuse lõunaküljele paigaldatakse päikese-paneelid, et muuta hoone energiasäästlikumaks ja keskkonnasõbralikumaks. Saalis on 105 istekohta, koos söögisaaliga mahutab ruum kuni 200 inimest. Peahoone juurde on kavatsetud 143 m² suurune ühekorruseline lisahoone, milles on ka väike korter. Uue Saku kiriku arhitektid on Juhan Põld ja Regina Prenter.

EELK Saku kiriku hoonet hakkab kasutama 2013. aastal asutatud EELK Saku Toomase kogudus. Kiriku omanik on sihtasutus Saku Kiriku Ehitus, kus on esindajad Saku ja Hageri kogudustest, Saku vallast ja kirikuvalitsusest.

Saku kiriku peahoone maksumuseks kujuneb enam kui miljon eurot, sellest on praeguseks olemas ligikaudu 530 000 eurot. Ehitamist on toetanud EELK Konsistoorium, samuti on raha saadud annetustena kogudustelt, kirikuliikmetelt Sakus ja Hageris ning teistelt kohalikest inimestelt. Lisaks on tulnud oluline toetus Soomest, Norrast ja Saksamaalt.

Saku koguduse tegemiste ja kiriku toetamise võimaluste kohta saab infot koguduse kodulehelt <http://saku.eelk.ee> ja koguduse Facebooki lehelt.

Oma annetuse Saku kiriku ehitamise heaks saad Sinagi teha: Saku Kiriku Ehitus SA kontole märksõnaga „Annetus kiriku ehituseks“

EE041010220215648221 (SEB)

EE952200221056504915 (Swedbank)

Tunnustus lastekoorile. Foto: Elari Lend

Leerilapsed

Esimesel nelipühäl, 9. juunil, sai leeriõnnistuse mitu noort inimest, Hageri kogudus täienes viie liikme võrra. Soovime värsketele täieõiguslikele koguduseliikmetele rohket Jumala õnnistust ja head osadust kogudusega.

Küsisime leerilastelt nende leeriaja kohta mõned küsimused.

- 1) Miks läksid/tulid leeri?
- 2) Kas said leerikoolist ka uusi teadmisi?
- 3) Kas oli mingeid konkreetseid ootusi? Kas need täitusid?
- 4) Millisena iseloomustad oma leerigruppi?
- 5) Millisena leeriaeg meelde jääb?

Marta:

- 1) Mina läksin leeri, sest see on mul kogu elu plaanis olnud. Otsustasin minna nii vara leeri sellepärast, et mind paluti onutütre ristiemaks.
- 2) Sain teada, et leer on ristimise kinnitus.
- 3) Leerikooliks mingeid kindlaid ootusi ei olnud ja ma ei kujutanud täpselt ette, kuidas see välja näeb.
- 4) Minu leerigrupis on küll vähe inimesi, kuid mulle meeldib, et enamus on minuvanused.

Elisabeth:

- 1) Tulin leeri, sest tahaksin kunagi ristiemaks saada.
- 2) Mõned teadmised ikka sain.
- 3) Mul ei olnud suuri ootusi. Ma natukene juba teadsin, mis seal on ja mida tehakse.
- 4) Minu leerigrupp on väga tore ja kõik on hästi sõbralikud.
- 5) Hea ajana jääb meelde, väga tore ja väga hea koht teadmiste arendamiseks.

Brita:

- 1) Läksin leeri, sest ma tahtsin saada ristiemaks. Leerimine on mu alatine soov olnud ja see paistis soodsa võimalusena.
- 2) Jah sain uusi teadmisi.
- 3) Ootusteks olid toredad koolikaaslased ja meeldiv õpetaja, kes teab, millest ta räägib. Ja mu ootused täitusid.
- 4) Mu leerigrupp oli osavõtlik, kuulav, lugupidav, huumoritajuga.
- 5) Jääb meelde toreda ja harivana.

Hageri kogudusele saab teha annetuse ka m-Tasku abil mobiiliga

Paljud nooremad inimesed ei ole harjunud tänapäeval enam sularahaga arveldama. Tihtilugu ei ole üldse sularaha kaasas. Kogudustele annetuste tegemiseks ei pea nüüd enam olema kaasas sularaha ega isegi mitte pangakaarti – annetusi saab teha ka mobiilse annetuskeskonna m-Tasku abil. Oleme avanud selleks vastava elektroonilise korjanduskarbi. Annetused mida tehakse m-Tasku kaudu on anonüümsed sarnaselt annetustega mida tehakse sularahas kirikus olevasse korjanduskarpi. Seega inimesed, kes on teinud m-Tasku kaudu kogudusele annetuse ja soovivad seda deklareerida isikliku annetusena, peavad oma andmed ise täiendavalt kogudusele teatama.

Liikmeannetused ja muud nimelised annetused oleks seetõttu targem teha ikka pangatähtlehtega.

Annetuskeskonna kasutamise eelduseks on internetti ühendatud nutitelefoni olemasolu, samuti peab telefonis olema toimiv mobiil-ID (lepingu saab sõlmida oma mobiiltelefoni operaatori juures). Järgnevalt on telefoni vaja alla laadida m-Tasku äpp (allalaetav kas Google Store'i või App Store'i kaudu) ning ühendada see oma pangakaardiga.

Siin artikli all ja koguduse veebilehel on ära toodud m-Tasku QR-kood. Veebilehel asuvale ikoonile vajutamisel avaneb annetuskeskonna kasutusjuhend: https://eelk.ee/imgs/mtasku/mTasku_annotuse_kasutusjuhend.pdf

Annetamine m-Tasku abil:

1. Lae alla m-Tasku äpp Google Playst või App Store'ist, nõustu kasutustingimustega ja registreeri end kasutajaks.
2. Turvalise makseteenuse kasutamiseks tuvasta end Mobiil-ID, Smart-ID või pangalingi kaudu.
3. Sisesta enda valitud 4-kohaline salakood ja jäta see meelde. Nii hoiad oma andmed ja maksekaardid turvaliselt m-Taskus ning ainult Sina ise saad oma kaarte kasutada.
4. Lisa lojaalsus- ja maksekaardid, mida soovid m-Taskus kasutada.
5. Annetuse teostamiseks ava äpis QR-skanner ja suuna telefoni kaamera m-Tasku QR-märgisele ning skanni kood.
6. Annetamisel vali sobiv maksekaart ja annetatav summa ning kinnita annetuse, vajutades nupule „Maksa“.

m-Tasku kohta saab täpsemalt lugeda veel: www.mtasku.ee

EELK Hageri koguduse QR-kood:

Koguduse esimese poolaasta kroonika 2019

01.01 Uue aasta jumalateenistus. Leksioonid: Arne Mänd. Koguduse (palvemaja) jõulupuu

06.01 Leksioonid: Arne Mänd

13.01 Leksioonid: Arne Mänd. Kammerkoor Lambertus Raplas laulupeoproovis

20.01 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Kaljuste. Kõnelesid: Taavo Raun, Ranno Seppel, Agu Kaljuste, palve Lia Kaljuste, lapsed laulsid. Leksioonid: Tõnu Lend

26.01 Lastekoori kontsert „Taevasa peopesal“ Tartu Saalemi kirikus

27.01 Leksioonid: Arne Mänd. Mängis pasunakoos. Lastekoori kontsert „Taevasa peopesal“ Tallinna Metodisti kirikus

03.02 Piiblitund. Leksioonid: Arne Mänd. Orelimuusika, organist Mai Mänd

10.02 Leksioonid: Jüri Vallsalu. Laulis koguduse segakoor. Koguduse nõukogu koosolek.

17.02 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Liblik. Leksioonid: Ester Lend. Mängis pasunakoos, tromboonil Ervin Aigro, trompetil Siim Aben, orelil Mai Mänd.

23.02 Kohila Gümnaasiumi aulas pidulik Eesti Vabariigi 101. aastapäeva tähistamine. Kontsert-aktusel sai aukirja kammerkoor Lambertus, tänukirja sai Sigrid Pöld Hageri kihelkonna raamatu koostamise eest.

24.02 Vabariigi aastapäeva pidulik jumalateenistus. Leksioonid: Heiki Hepner. Laulis koguduse ühendkoor (segakoor ja kammerkoor Lambertus), mängis pasunakoos.

03.03 Leksioonid: Arne Mänd. Orelimuusika, organist Mai Mänd

10.03 Leksioonid: Arne Mänd. Mängis pasunakoos

16.03 Saates Maahommik oli juttu Hageri palvemajast

17.03 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. E.-T.Lend. Kõnelesid: Ester Lend, Arne Mänd, Agu Kaljuste, Tõnu Lend; mängis pasunakoos. Leksioonid: Aivi Sepp. Laulis kammerkoor Lambertus

24.03 Leksioonid: Tõnu Lend. Laulis koguduse lastekoor

30.03 Kammerkoor Lambertus Raplas laulupeo proovis ja ettelaulmisel

31.03 Leksioonid: Jüri Vallsalu. Laulis koguduse segakoor

07.04 Leksioonid: Arne Mänd. Tromboonil Ervin Aigro, orelil Mai Mänd. Lastekoor Kohila Baptistikoguduses laulmas

14.04 Palmipuudepäha. Leksioonid: Jüri Vallsalu. Laulis koguduse segakoor

18.04 Suur Neljapäev. Armulaualitus kirikus. Orelimuusika, organist Mai Mänd

19.04 Suur Reede. Jumalateenistus, armulaud. Orelimuusika, organist Mai Mänd

21.04 Esimene ülestõusmispüha. Laulis lastekoor. Mängis pasunakoos

28.04 Leksioonid: Arne Mänd. Trompetil Siim Aben, orelil Mai Mänd

04.05 Kiriku ja kogudusemaja koristamise talgud

05.05 Hõbeleer. Leksioonid: Arne Mänd. Külalised Soomest, Sääksmäelt. Muusikaline osa külalistelt

10.05 13.00 Hardushetk kirikus Hageri kooli (110. a.) asutajate, õpetajate ja õpilaste mälestuseks

12.05 Emadepäev. Leksioonid: Marta Pöld. Laulis lastekoor. Pühapäevakooli lõpetamine

14.05 Tähtendus Sõnade taga Nõmme Lunastaja kirikus. Hageri koguduse lastekoor laulmas

19.05 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja Taavo Raun. Jumalateenistusel mängisid trompetisolistid Mattias Moosaar, Markus Vind, Hjalmar Vaiküll, Maarius Lääts ja koguduse pasunakoos

26.05 Leksioonid: Tõnu Lend. Tromboonil Ervin Aigro, orelil Mai Mänd

30.05 Taevaminemispüha. Öhtune jumalateenistus. Leksioonid: Arne Mänd.

02.06 Paul Saar 100

11.00 Mälestushetk Paul Saare haua Hageri kalmistul

12.00 Jumalateenistus. Leksioonid: Arno Gabriel Humal, Auli Marta Humal. Orelimuusika, organist Mai Mänd. Muusitseeris plokkflöödiainsambel Flauti Eckernförde Saksamaalt. Pärast jumalateenistust raamatu „Aamen“ esitlus

07.06 Laulupeo tule tulemine Kohilas. Kammerkoor Lambertus laulmas ühendkooris.

09.06 Esimene nelipüha. Leeripäev. Leksioonid: leerilapsed. Laulis kammerkoor Lambertus

11.-12.06 koristustalgud palvemajas

14.-16.06 koguduse perelaager Hageri palvemaja õuel (30 aastat esimesest laagrist)

16.06 Kolmainupüha. Leeriõnnistamine. Leksioonid: Emmi Milda Ots, Mia Kertu Zujev. Laulis koguduse segakoor, mängis pasunakoos, laulis perelaagri lastekoor

Lastekoorile anti üle tunnustus: EELK Aasta sündmus 2018 – Hageri koguduse lastekoori CD „Taevasa peopesal“ väljaandmine

23.06 Võidupüha. Jumalateenistus. Orelimuusika, organist Mai Mänd

30.06 Surnuaiapäha Hageri kalmistul. Laulab koguduse ühendkoor, mängib pasunakoos

Märkus: Kui pole märgitud teisiti ja oli nn. tavaline pühapäev, siis toimus alati jumalateenistus ja jutlustas õpetaja Jüri Vallsalu. Orelil organist Mai Mänd.

Infoks: 26.07.2019-25.08.2019 on õpetaja Jüri Vallsalu puhkusel. Puhkuse ajal on asendajaks vaimulikuks diakon Erkki Juhandi

TEATED

EELK Kirikukogu otsusega on **soovitatav igaaastane LIIKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST** NÄIDIS:

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastas:
100.-	12.-
200.-	24.-
500.-	60.-
800.-	96.-

- * Igaaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangaülekandega koguduse pangaarvele. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi.
- * Koguduse pangaarve: SEB, a/a EE311010802003930006
- * Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.
- * Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.
- * Liikmeannetuselt on võimalik saada järgmisel aastal maksuametilt tulumaksu osa tagasi. Kasutage seda võimalust.
- * Vajaduse korral annab kogudus sellekohase tõendi.

Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega kogudust toetanud.

LEERIKURSUSED

Sügisleer algab 5. oktoobril 2019. a.
Leiritunnid toimuvad laupäeviti kell 10-12
Hageri kogudusemajas.

Leerikursusele kutsume ka neid, kes arvavad, et nende õige leeriaeg on möödas. Leeripäev toimub esimesel advendiaja pühapäeval, 1. detsembril algusega kell 12.00

Leerikursustel osalemise soovist andke teada koguduse õpetajale tel 56453660 või e-postiga hageri@eelk.ee

Jumalateenistused Hageris
pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Jumalateenistused Sakus
pühapäeviti algusega kell 15.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 **kuulutuse tund** kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid toimuvad Hageris alates Lõikustänapühast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00. kogudusemajas.
Info Lia Kaljuste tel: 56914663
Mikk Liblik tel: 53450486

Jumalateenistuse ajal saavad lapsed olla Kiriku Läänetiiva rõdualuses lastetoas

*

Koguduse segakoor
info Anne Maasalu tel: 53051981
Aivi Otsnik tel: 5163346

Koguduse kammerkoor "Lambertus", info
Sigrid Pöld tel: 5214339
Merle Liblik tel: 5545727

Koguduse lastekoor, info
Sigrid Pöld 5214339, Merle Liblik 5545727

Koguduse puhkpilliorkester, info
Joel Ots tel: 56622896

Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa lööma!

RAAMATUKOGU

Raamatukogu on avatud iga kuu 2. ja 4. pühapäeval enne jumalateenistust kella 10.30 – 11.45.
Suvel raamatukogu puhkab kuni oktoobrini.

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks.

Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbri valmimisele kaasa aitavad.

Lehe koostasid: Aivi Sepp (aivi.sepp17@gmail.com) ja Juhan Pöld (juhan.pold@gmail.com)

Küljendus ja kujundus: Aivar Kaseste. Trükkikoda: **KATARIINA** PRINT

EELK Hageri Lambertuse kogudus
Registr. nr: 80209464
A/a EE311010802003930006
www.eelk.ee/hageri, hageri@eelk.ee

Koguduse kantselei: Hageri kirikla,
Raplamaa 79701
Tel. 4836121 ja 56453660 (õpetaja)